

РЕШЕНИЕ

КАРАР

2026 елның 25 августы

Олы Ачасыр авылы

№ 46

Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Олы Ачасыр авыл җирлеге Советы депутаты этикасы кагыйдәләрен раслау турында

Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Олы Ачасыр авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә һәм Зеленодольск муниципаль районының Олы Ачасыр авыл җирлеге Советы депутаты статусы турындагы Нигезләмә нигезендә Зеленодольск муниципаль районының Олы Ачасыр авыл җирлеге Советы **каrar итте:**

1. Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Олы Ачасыр авыл җирлеге Советы депутаты этикасының кушымта итеп бирелә торган кагыйдәләрен расларга.

2. Әлеге карарны Интернет челтәренә Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>) һәм Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре составындагы Зеленодольск муниципаль районы мәгълүмат сайтында (<http://zelenodolsk.tatarstan.ru>), шулай ук мәгълүмат стендларында: Олы Ачасыр авылы, Үзәк урамы, 46 йорт (жирлек хакимияте бинасы), Олы Ачасыр авылы, Кооператив урамы, 26 йорт (авыл мәдәният йорты бинасы) урнаштырга.

Олы Ачасыр авыл җирлеге
башлыгы, Совет рәисе

И.М. Саттаров

Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Олы Ачасыр авыл жирлеген Советы депутаты этикасы кагыйдэлэр

I. Гомуми нигезлэмэлэр

1. Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Олы Ачасыр авыл жирлеген Советы депутатының этика кагыйдэлэр (алга таба-этика кагыйдэлэр) Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Олы Ачасыр авыл жирлеген Советы депутатының үз-үзен тотышын билгеләүче акт булып тора (алга таба-этика кагыйдэлэр) - депутат вәкаләтләрнен гамәлгә ашырганда, шул исәптән депутатлар арасындагы үзара мөнәсәбәтләрдә, шулай ук депутатларның дәүләт хакимияте һәм жирле үзидарә органнарының вазыйфай затлары, жәмәгәтчелек, сайлаучылар, массакүләм мәгълүмат чаралары белән үзара мөнәсәбәтләрендә үз-үзен тотышының гомум кабул ителгән этик нормалары нигезендә.

2. Депутатларның эшчәнлеген принциплар нигезендә гамәлгә ашырыла:

- Зеленодольск муниципаль районының «Олы Ачасыр авыл жирлеген» муниципаль берәмлеген мәнфәгәтләрен һәм сайлаучылар мәнфәгәтләрен кайгырту;

- Россия Федерациясен Конституциясен, федераль законнары, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын һәм муниципаль хокукий актларны үтәү;

яхшылык, гаделлек, намуслылык һәм намуслылык идеалларын чагылдыра торган әхлакий критерийларга буйсыну;

- шәхси үрнәк, әхлакий нормаларны, мәданиятне һәм эшлекле мөнәсәбәтләрен хөрмәт итү һәм үтәү нигезендә жәмгыятьтә югары хокукий культураны эзлекле формалаштыру;

- депутат вәкаләтләрен үтәүгә бәйле рәвештә ул мөнәсәбәткә кергән башка депутатларның, вазыйфай затларның һәм гражданның абруен хөрмәт итү.

3. Депутат Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Олы Ачасыр авыл жирлеген Советы (алга таба – Совет) тарафыннан үзе тәкъдим иткән сайлаучыларның үзен абруен төшерергә сәләтле гамәлләрдән, гаризалардан һәм гамәлләрдән тыелып калырга тиеш.

Депутат әлегә этика кагыйдэләрен үтәргә, шул исәптән түбәндәгеләрне үтәргә тиеш:

1) шәхси кызыксыну булган (турыдан-туры яисә читләтеп) конкрет мәсьәләләрне эзерләүдә, тикшерүдә һәм тавыш бирүдә катнашмаска;

2) депутат вазыйфаларын объектив үтәүдә шик тудырырлык үз-үзеннән тотудан тыелып торырга, шулай ук аның абруена яисә Совет абруена зыян китерергә сәләтле конфликтлы ситуацияләрдән качарга;

3) гавами чыгышларның советта билгеләнгән кагыйдәләрен үтәргә;

4) федераль закон нигезендә конфиденциаль характердагы белешмәләргә кертелгән, депутат бурычларын үтәүгә бәйлә рәвештә аңа билгеле булган белешмәләргә депутат эшчәнлегенә бәйлә булмаган максатларда фаш итмәскә һәм файдаланмаска;

5) депутат йөкләмәләрен үтәүгә бәйлә рәвештә физик һәм юридик затлардан (бүләкләр, акчалата бүләкләү, ссудалар, хезмәт күрсәтүләр, күңел ачулар, ял итү, транспорт чыгымнары өчен түләү һәм башка бүләкләүләр), беркетмә чараларына (рәсми делегацияләргә, визитларга, тантаналарга) бәйлә рәвештә алынган бүләкләүләрдән тыш, алынмаса муниципаль хокукый актта билгеләнгән тәртиптә муниципаль милеккә тапшыру һәм исәпкә алу.

II. Советта депутат эшчәнлегә өлкәсендә этика кагыйдәләре

4. Һәр депутат Советта һәм аның органнарында игелекле, үзара ярдәмләшү һәм иптәшләрчә хезмәттәшлек атмосферасы булдыруга ярдәм итәргә тиеш.

5. Депутат чит кешенең фикеренә карата түземлек һәм ихтирам күрсәтергә, башка депутатларга ихтирамсыз мөнәсәбәт күрсәтмәскә, карар кабул итәр алдыннан башка депутатларның фикерен һәръяклап исәпкә алырга тиеш.

Депутат апелляциясезлек күрсәтергә, үз позициясен янаулар, уиматумнар һәм башка шундый ысуллар ярдәмендә көчләп тагарга хокуклы түгел.

6. Депутатлар бер-берсенә һәм Совет сессиясендә катнашучы барлык затларга рәсми рәвештә мөрәжәгать итәргә тиеш. Бер-берсенә, шулай ук Совет сессиясә эшендә катнашучы башка затларга мөрәжәгать иткәндә «хөрмәтле»сүзен үз эченә алган мөрәжәгатьнең гомум кабул ителгән формасын кулланырга.

7. Совет сессиясендә һәм аның органнары утырышларында чыгыш ясаучы Депутат үзенең сөйләмәндә депутатның һәм башка затларның намусына һәм абруена зыян китерә торган тупас, кимсетүле сүзләр кулланырга, законсыз гамәлләргә өндәргә, алдан ук ялган мәгълүматны кулланырга, кемнеләр адресына нигезсез гаепләүләргә юл куярга хокуклы түгел.

Күрсәтелгән кагыйдәләргә бозган очракта рәислек итүче чыгыш ясаучыны кисәтә, ә кабат бозган очракта Зеленодольск муниципаль районының Олы Ачасыр авыл җирлегә Советы Регламентында каралган тәртиптә аны сессия ахырына кадәр тавыш бирү хокукыннан мәхрүм итә.

III. Депутатның Дәүләт органнары, җирле үзидарә органнары, оешмалар, иҗтимагый берләшмәләр, массакүләм мәгълүмат чаралары, вазыйфаи затлар һәм гражданнар белән үзара мөнәсәбәтләрендә этика кагыйдәләре

8. Депутат дәүләт органнары, җирле үзидарә органнары, оешмалар, иҗтимагый берләшмәләр, массакүләм мәгълүмат чаралары, вазыйфаи затлар һәм гражданнар белән үзара мөнәсәбәтләрдә депутат статусына бәйлә мөмкинлекләрдән шәхси максатларда файдаланырга хокуклы түгел.

9. Депутат депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыру нәтижәсендә үзенә билгеле булган мәгълүматларны, әгәр бу мәгълүматлар Дәүләт, хезмәт, коммерция, шәхси яисә закон белән саклана торган башка сер булып торса, ачарга хокуклы түгел.

10. Депутат, тиешле вәкаләтләре булмаса да, Совет исеменнән аның рәсми вәкиле буларак чыгыш ясарга хокуклы түгел.

11. Депутат массакүләм мәгълүмат чараларында, жыелышларда һәм митингларда, йөрешләрдә, демонстрацияләрдә сайлаучылар алдында чыгыш ясаганда, төрле гавами белдерүләр ясаганда, жирле үзидарә органнары, ижтимагый органнар, оешмалар һәм вазыйфаи затлар эшчәнлегенә комментарий биргәндә, бары тик дәрәс фактлардан гына файдаланырга тиеш.

Гавами чыгышларда һәм гаризаларда дәрәс булмаган фактлар урынсыз яисә саксыз кулланылган, шулай ук вазыйфаи затларның, жирле үзидарә органнарының, барлык оештыру-хокукий рәвешләрендәге оешмаларның намусы һәм абруе кимсетелгән очракта, депутат үз сүзләренә дәрәс булмавын ачыктан-ачык танырга, әлегә органнарга, барлык оештыру-хокукий рәвешләрендәге оешмаларга һәм затларга тану китерергә тиеш. кемнең мәнфәгатьләре яки намусы һәм абруе кагылды. Гавами рәвештә кире кагу һәм гаепләүләр китерү бурычы жибәрелгән хокук бозулар, үтәү рәвешләре һәм сроклары баян ителгән дәрәс булмаган мәгълүмат тарату факты комиссия карары белән билгеләнгәндә барлыкка килә.

12. Депутат үзенә депутат статусыннан килеп чыга торган вәкаләтләрдән, шулай ук матди-финанс һәм башка шәхси файда алу өчен дәүләт һәм ижтимагый органнар, жирле үзидарә органнары, оешмалар, аларның вазыйфаи затлары тарафыннан бирелә торган рәсми һәм рәсми булмаган мәгълүматтан файдаланырга хокуклы түгел.

IV. Советта һәм аның органнарында депутат этикасы кагыйдәләрен бозуга бәйле мәсьәләләрне карау

13. Депутат этикасы кагыйдәләрен бозуга бәйле мәсьәләләрне Совет тарафыннан төзелә торган законлылык, хокук тәртибе, регламент һәм депутат этикасы буенча даими комиссия (алга таба – Комиссия) карый. Комиссия утырышы комиссиянең билгеләнгән саныннан яртысыннан артыграгы катнашында хокуклы. Карарлар катнашучылар саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

14. Комиссиялә:

депутатларның этика кагыйдәләрен бозу ихтималы белән бәйле ситуацияләрдә депутатларга консультация бирә;

- депутатларның этика кагыйдәләрен бозу очракларын карый;

- депутатның этика кагыйдәләрен бозуы турында Советка, Совет Рәисенә, Зеленодольск муниципаль районының Олы Ачасыр авыл жирлегә башлыгына жибәрелгән рәсми мөрәжәгатьләрне карый;

- әлегә Кагыйдәләрдә каралган йогынты чаралары турында карарлар кабул итә;

- депутатның әхлаксыз тәртибе фактлары буенча советка үз бәяләмәсен бирә.

15. Комиссия этика кагыйдэләрен бозуга бәйле мәсьәләләрне карый:

- депутатның яисә депутатлар төркеменен язма гаризасы буенча;

- Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Олы Ачасыр авыл җирлеге Советы Рәисе, Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Олы Ачасыр авыл җирлеге башлыгы һәм аның урынбасарларының, Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Олы Ачасыр авыл җирлеге Советы депутат комиссияләре рәисләренен язма мөрәҗәгатә буенча;

- дәүләт һәм җәмәгать органнарының, җирле үзидарә органнарының, оешмаларның, гражданның язма мөрәҗәгатә буенча, шулай ук, әгәр бу хакта карар комиссия утырышында күпчелек әгъзалары тарафыннан кабул ителгән булса, үз инициативасы буенча.

16. Комиссия этика кагыйдэләрен бозуга бәйле барлык мәсьәләләрне комиссия утырышларында карый. Карау сроклары-гаризаны (мөрәҗәгатьне) теркәү датасы белән 15 календарь көн.

Комиссия ачык яисә ябык утырышлар үткәрә. Утырыш формасы турындагы мәсьәлә утырышта катнашучы комиссия әгъзаларының күпчелек тавышлары белән хәл ителә. Ябык утырышлар, тикшерелә торган затның ризалыгына карамастан, федераль законнар нигезендә, шәхси мәгълүматларны, шәхси тормыш серен һәм закон белән саклана торган башка сер саклау өчен кирәк булганда уздырыла.

Утырышка мәгълүмат хәлләрне ачыкларга һәм объектив карар кабул итәргә ярдәм итә алган мөрәҗәгать итүчеләр һәм башка затлар чакырыла һәм тыңлана.

Тикшерелә торган депутатка тикшерү материаллары белән танышу, аңлатмалар һәм дәлилләр тапшыру, комиссия утырышында шәхсән һәм (яисә) ышанычнамә буенча вәкил аша катнашу хокукы тәэмин ителә.

Комиссия сайлау комиссияләре, суд һәм прокуратура компетенциясенә караган мәсьәләләрне карамай.

Гаризаларны (мөрәҗәгатьләрне) карау нәтиҗәләре буенча Комиссия этика кагыйдэләрен бозу фактын билгеләү турында яисә мондый хокук бозуны бетерү турында Карар кабул итә һәм җавапны мөрәҗәгать итүчегә җибәрә.

17. Комиссия этика кагыйдэләрен бозган депутатка карата түбәндәге йогынты чараларын куллана::

- депутатка этика кагыйдэләрен бозуның ярамавын күрсәтә;

әгәр депутатның әхлаксыз тәртибе гавами булса, депутатны гавами гаепләүләр китерергә мәҗбүр итә;

- депутатны шелтәли.

18. Депутат Совет сессиясе барышында этика кагыйдэләрен бозган очракта, Совет:

- тиешле мәсьәләне мөстәкыйль карау;

- бу мәсьәләне карауны комиссиягә тапшырырга.

19. Комиссиядә мәсьәләләрне карау инициаторлары булган яисә этика кагыйдэләрен бозуда гаепләнүче депутатлар комиссия карарына Совет сессиясендә яисә гомуми тәртиптә судта шикаять белдерергә хокуклы.

20. Комиссия әгъзасы булган Депутат үзе тарафыннан этика кагыйдэләрен бозу турындагы гариза буенча комиссия утырышында тикшерүләрдә һәм тавыш бирүдә катнашмый.

21. Комиссия карарлары этик характерда була, юридик җаваплылык булып тормый һәм мандатны туктатуга китерми.